

Двадесет и първа Международна олимпиада по лингвистика

Бразилия (Бразилия), 23–31 юли 2024 г.

Задачи за индивидуалното състезание

Правила за оформяне на решенията на задачите

Не преписвайте задачите. Решавайте всяка задача на отделен лист (или листове). На всеки лист пишете номера на решаваната задача, номера на мястото си и фамилното си име. Иначе работата Ви може да не бъде оценена по достойнство.

Ако не е казано друго, опишете закономерностите и правилата, които сте забелязали в данните. В противен случай Вашето решение няма да получи пълен брой точки.

Задача № 1 (20 точки). Дадени са глаголни форми на корякски език и българските им преводи:

1. <i>təjekmiŋŋənet</i>	<i>аз ще ги_(дв) хвана</i>
2. <i>kekmiŋŋənew</i>	<i>ти ги_(мн) хващаш</i>
3. <i>mətəlhun</i>	<i>ние_(дв) го видяхме</i>
4. <i>kujguŋnet</i>	<i>ти ги_(дв) хапеш</i>
5. <i>kinuheŋŋətək</i>	<i>вие_(дв) ме чакате</i>
6. <i>nekmitən</i>	<i>те го хванаха</i>
7. <i>mətKolholaŋən</i>	<i>ние_(мн) го виждаме</i>
8. <i>mətuhennet</i>	<i>ние_(дв) ги_(дв) почакахме</i>
9. <i>enanŋevlatək</i>	<i>вие_(мн) ме изпратихте</i>
10. <i>tuhettək</i>	<i>аз ви_(дв) почаках</i>
11. <i>məccuheŋŋətək</i>	<i>ние_(дв) ще ви_(дв) почакаме</i>
12. <i>inekmittək</i>	<i>вие_(дв) ме хванахте</i>
13. <i>təjelleŋən</i>	<i>аз ще го доведа</i>
14. <i>nekulhuŋnew</i>	<i>те ги_(мн) виждат</i>
15. <i>najalholanŋtək</i>	<i>те ще ви_(мн) видят</i>
16. <i>məccenŋivŋənew</i>	<i>ние_(дв) ще ги_(мн) изпратим</i>
17. <i>nejenŋivŋənet</i>	<i>те ще ги_(дв) изпратят</i>
18. <i>məccallalanŋtək</i>	<i>ние_(дв) ще ви_(мн) доведем,
ние_(мн) ще ви_(мн) доведем,
ние_(мн) ще ви_(дв) доведем</i>

(дв) = двама души
(мн) = трима или повече души

(a) Преведете на български:

19. *kulleŋən*
20. *jinejguŋtək*
21. *tekminnew*
22. *təjohallaŋtək*
23. *mətKonŋevlaŋən*

(b) Преведете на корякски:

24. *ти ще ги_(дв) видиш*
25. *ние_(мн) го ухапахме*
26. *вие_(мн) ме хващате*
27. *те ви_(дв) изпращат*
28. *вие_(дв) ме доведохте*

△ Корякският език е от чукотско-камчатското семейство. Говори се от около 1665 души в най-източната част на Сибир. *ə* ≈ *ъ* в думата *късмет*. *с* = *ч* в думата *чай*. *g* = *х* в *бих го*. *j* = *й* в думата *йод*. *ŋ* ≈ *нь* в името *Еньо*. *ŋ* = *н* в думата *гонг*. **h** и **w** са съгласни звукове.

—Иван Держански

Задача № 2 (20 точки). Дадени са словосъчетания на езика хадза и българските им преводи. (Вижте изображенията на следващата страница.)

1. chutisa zzokwanako	шията на жирафа ^{м/ж}
2. athuitcha slimibii	брадвата на мъжете (за събиране на мед)
3. panjubeema popho	грудките I. transvaalensis на мъжката импала
4. do'aikuitcha sisimibii	грудката V. macrorhyncha на лъвовете ^{м/ж}
5. uphukwabiitcha zzokwanabii	краката на мъжките жирафи
6. chutikoma beggau	шията на мъжкия слон
7. uthumekoeta dlakwebee	копиецо на момичетата
8. makokoma erati	ниската широка тенджерата на момчето
9. midlabiisa neeko	костите на бабуина ^{м/ж}
10. dungubiima hazzake	мъжките зебри на крадеца
11. athobeema sleme	брадвите на мъжа (за цепене на дърва за огрев)
12. uphukwakosa beggauko	кракът на слона ^{м/ж}
13. shumusa nqeko	лианата V. pseudolablab на женския леопард
14. gogogogoma uhuyiti	фламингото ^{м/ж} на чужденеца
15. uthumesa dlakweko	дългото копие на момичето
16. do'aisa sesemeko	лианата V. macrorhyncha на лъвицата
17. midlaitcha niibii	костта на мъжките бабуини
18. garibieta akhwitibee	камионите на жените

(a) Определете верните съответствия:

19. wiriko	A. опашки (напр. на леопарди)
20. roobee	B. тънка клонка
21. mu'a	C. рога (напр. на дикдици)
22. zzahubii	D. къс дебел корен

(b) Преведете на български:

23. gariko
24. makubii
25. hazzakeko
26. dongobee
27. zzahoko
28. nqibii

(c) Преведете на хадза:

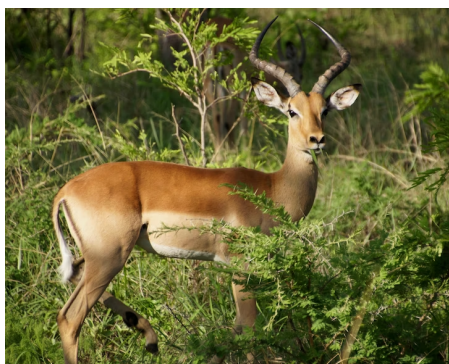
29. кракът на фламингото^{м/ж}
30. грудката V. pseudolablab на зебрата^{м/ж}
31. рогата на мъжките импали
32. дебелата пръчка на чужденките
33. високата тенджерата на момчетата
34. дългите тънки корени на импалата^{м/ж}

△ Езикът хадза е изолиран език. Говори се от около 1000 души в Танзания. **ch, dl, gg, khw, kw, nj, nq, ph, sh, sl, tch, th, w, y, zz** са съгласни звукове. ' е т. нар. гърлен взрив (кратко прекъсване на въздушния поток в гърлото). Последователните еднакви гласни се произнасят отделно (с вмъкнат ').

Ipomoea (I.) transvaalensis, *Vatovaea (V.) pseudolablab* и *Vigna (V.) macrorhyncha* са видове лиани с ядливи удебелени подземни стъбла, наречени грудки (които са като картофи). Разликите между тези растения не са от значение за решаването на този задача. —Самюел Амед

жираф

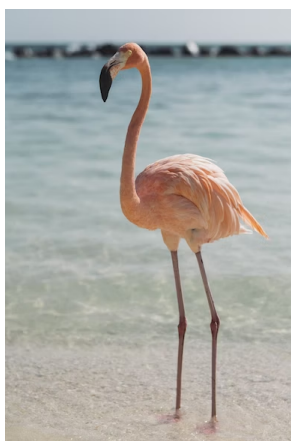
импала

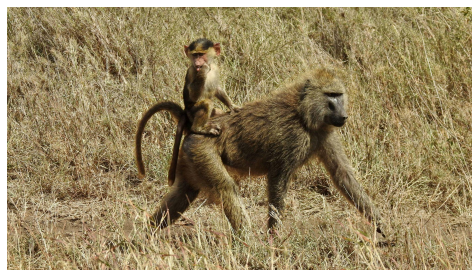
дикдик

лъв

фламинго

бабуин

слон

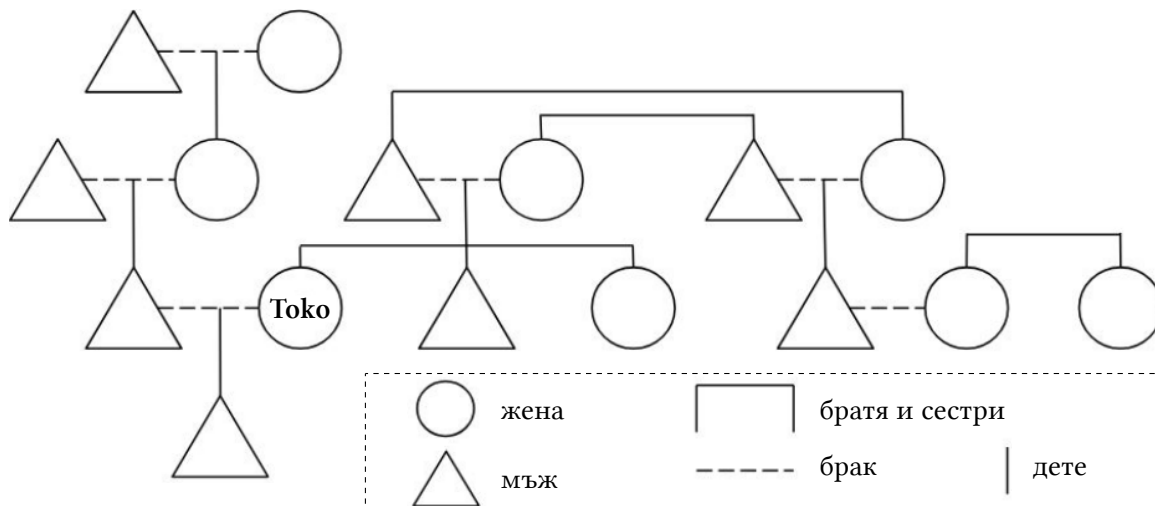

зебра

леопард

Задача № 3 (20 точки). Дадено е родословното дърво на семейство, говорещо езика комндзо, и твърдения, описващи отношенията на членовете на семейството един с друг. Братята и сестрите са подредени отляво надясно от по-големи към по-малки. Мястото на един от членовете на семейството, **Toko**, е известно.

1. Wafine Kuraiane nge rä.
2. Mea Gwamane bäñaf yé.
3. Naimr Tokoane ñame rä.
4. Mea Wimsane ñafe yé.
5. Marua Kuraiane enat yé.
6. Naimr Gwamane ...①.
7. Abia Maragaane ñäwi yé.
8. Tawth Kuraiane zath yé.
9. Trafe Wafineane ñame rä.
10. Marua Maragaane zath yé.
11. Tawth Meaane ...②.
12. Abia Gwamane yamit yé.
13. Tawth Wafineane nge yé.
14. Wafine Maragaane zath ñare rä.
15. Kurai Wafineane ñafe yé.
16. Trafe Tawthane ...③.
17. Mea Maragaane zath yé.
18. Nfiyam Wimsane bäñam rä.
19. Wims Gwamane yamit rä.
20. Maraga Tawthane ...④.
21. Skri Gwamane ñafe yé.
22. Naimr Maragaane zath ñare rä.
23. Maraga Tokoane nge yé.
24. Abia Tokoane ngth yé.
25. Toko Wimsane nane rä.
26. Toko Gwamane yamit rä.
27. Maraga Wafineane zath yé.
28. Nakre Wimsane yumad rä.
29. Abia Wimsane nane yé.
30. Mabata ...⑤ ngth ...⑥.

- (a) Запълнете родословното дърво.
(b) Запълнете пропуснатите места (1–6).
(c) Следното твърдение е погрешно. Обяснете защо и поправете грешката.

31. Skri Abiaane ñäwi yé.

△ Езикът комндзо е от семейството ям. Говори се от около 250 души в село Роуку и град Морхед в Западната провинция на Папуа Нова Гвинея. Народността фарем, към която се отнасят повечето говорещи на езика комндзо, практикува размяна на сестри: двама мъже от различни кланове се женят всеки за сестрата на другия (както се вижда от родословното дърво).

ä = a в английската дума *cat*. ñ = n в думата *гонг*. th = th в английската дума *that*. z = ц в думата *цар*.

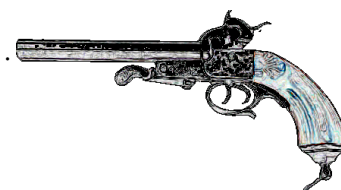
—Аида Давлетова

Задача № 4 (20 точки). Дадени са словосъчетания на езика дъу и българските им преводи в случаен ред:

1. <i>çum 'aa'</i>	A. пръстен
2. <i>dâw çum</i>	B. уста
3. <i>dâw nôr</i>	C. жапанки
4. <i>dâw nôr keet</i>	D. кутре (пръст)
5. <i>dâw tôog</i>	E. намалявам
6. <i>dâw sôb pis piis</i>	F. дъщеря
7. <i>dâw tôoj</i>	G. кутия с брашно
8. <i>dôo' piis</i>	H. език (част на тялото)
9. <i>sôb dak</i>	I. крак
10. <i>suk 'aa'</i>	J. нос

Дадени са още словосъчетания на езика дъу и българските им преводи, пак в случаен ред:

11. <i>be keet</i>	K. опитомен тапир
12. <i>be tum</i>	L. капибара
13. <i>yak yaa'</i>	M. листо
14. <i>yak nâax</i>	N. очила
15. <i>nâx rôog</i>	O. револвер.....
16. <i>nâx taax</i>	P. главна река
17. <i>taax 'uuu</i>	Q. семе
18. <i>tum tâag</i>	R. опитомен мравояд
19. <i>yon 'uuu</i>	S. тукупи
20. <i>yon tôoj</i>	T. макашейра

(a) Определете верните съответствия.

(b) Преведете на български:

21. *dâw sôb piis*

22. *dâw sôob pis*

23. *dâw çum piis*

(c) Преведете на дъу:

24. *поток*

25. *малък тапир*

26. *око*

27. *внучка (дъщеря на дъщерята)*

△ Езикът дъу е от надухупското семейство. Говори се от около 140 души в бразилския щат Амазонас.

ç = к в думата *кяр*. j = г в думата *гюм*. г = h в английската дума *home*. s = ш в думата *шах*. x = х в думата *хан*. у = ъ в думата *юд*. ' е т. нар. гърлен взрив (кратко прекъсване на въздушния поток в гърлото). ã = носов звук. â, ô и ñ са гласни звукове. Двойна гласна (включително ââ, ôô) означава низходящ или възходящ тон.

Капибарите, тапирите и мравоядите са бразилски бозайници. Първият е известен с това, че живее на брега на езера, реки и блата, а последният — с дългия си нос, с който събира мравки. (Вижте изображенията на следващата страница.) Тукупи е тръпчива течност, изстисквана от грудки на маниока. Макашейра е вид маниока, отличаваща се с това, че е по-малко токсична.

—Жуау-Енрики Оливейра Фонтиш (консултантка: Каролин Оберт)

капибара

тапир

мравояд

Задача № 5 (20 точки). На езика яньюва мъжете и жените говорят по различен начин. Дадени са изречения на женската разновидност на яньюва и българските им преводи:

1. **nyu-ardu kiwa-wani**
Момчето се върна.
2. **rru-bardibardilu kanda-wubala ma-burlurlu**
Старицата ще изпече хляба.
3. **nyu-marralngujilu jarrilu-yabimanji rra-walkuru**
Лекарят лекува (сег. вр.) бременната жена.
4. **wakuku ji-wulumanji**
Кучето тича (сег. вр.).
5. **linji-nhanawalu kanyalu-wudurrumala nya-mirningiya**
Жените ще нахранят мъжа.
6. **ji-jakudukudulu kanyinju-athama nya-munanga**
Емудо подгони белия мъж.
7. **nyu-ardulu jilu-nganji warrbima**
Момчето вижда (сег. вр.) дингото.

За сравнение по-долу са дадени изречения на мъжката разновидност и българските им преводи:

8. **li-walkuru kalu-walanyma**
Бременните жени се появиха.
9. **ki-warrbimalu kilu-tha wunala**
Дингото изяде кенгурото.
10. **rra-bardibardi janda-waninji**
Старицата се връща (сег. вр.).
11. **ki-bulijimanjilu karrilu-yngkarri rra-ardu**
Полицаят чу момичето.
12. **ki-mirningiyalu jilu-wubanji ma-ngarra**
Мъжът готви (сег. вр.) яденето.
13. **rru-yanyuwalu kanda-ngala munanga**
Жената яньюва ще види белия мъж.
14. **linji-marralngujilu kalalu-yabimala li-malbu**
Лекарите ще излекуват старците.

(a) Преведете на български:

15. *mirningiya ka-wulumala*
16. *nyu-munangalu kalilu-wudurruma li-wakuku*
17. *linji-ardulu jalu-wubanji ma-burlurlu*
18. *rru-nhanawalu janda-athamanji ardu*

(b) За всяко от дадените в (a) изречения на езика янюва отбележете дали е на женската разновидност (♀), на мъжката (♂) или не е ясно (?).

(c) Преведете на янюва, като дадете и мъжките, и женските варианти, ако се различават:

19. *Кучето подгони момичето.*
20. *Бременната жена храни (сег. вр.) стариците.*
21. *Старецът излекува мъжа янюва.*
22. *Кенгуруто ще се върне.*

△ Езикът янюва е от клона нгарна на пама-нюнгското семейство. В момента го говорят свободно три жени, живеещи в Северна територия, Австралия.

k = *z* в думата *гол*. **nh** = *n* в думата *кант*. **rr** = трептящо (като обикновеното българско) *p*. **th** = *th* в английската дума *that*. **r**, **rd**, **rl** и **rn** се произнася като **rr**, **d**, **l** и **n**, но с извит назад връх на езика. **n** пред **j** и **d** показва, че преди съгласната през носа преминава въздух.

Дингото и емуто са австралийски животни.

—Дан-Мирча Миря (консултант: Джон Бродли)

Редактори: Самюел Амед, Милена Венева, Дмитрий Герасимов, Ксения Гилярова, Станислав Гуревич, Шинджини Гхош, Иван Держански (техн. ред.), Хю Добс, Борис Иомдин, Ким Мингю, Ли Тхехун, Лиу Юян, Иймър Макнайт, Дан-Мирча Миря, Андрей Никулин (отг. ред.), Пан Туңлъ, Алексей Пегушев, Ян Петър, Александър Пиперски, Пшемислав Подлешни, Мария Рубинщейн, Даниел Руцки, Кадзуне Сато, Елисия Уорнър, Давид Хултман.

Български текст: Милена Венева.

Наслука!